

8 - Σομαλικά: μερικές πληροφορίες

Σκοπός: Σύντομη παρουσίαση μιας από τις γλώσσες που ομιλείται από ένα μεγάλο ποσοστό προσφύγων

Μια γενική ιδέα για το πώς λειτουργούν τα Σομαλικά, ίσως σας βοηθήσει να κατανοήσετε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που τα μιλούν ως μητρική γλώσσα κατά την εκμάθηση μιας άλλης γλώσσας και, παράλληλα, τι μπορεί να είναι γι' αυτούς σχετικά εύκολο στη μαθησιακή διαδικασία. Επίσης, οι πρόσφυγες πιθανότατα θα το εκτιμήσουν αν ζητήσετε τη βοήθειά τους για να μπορέσετε να προφέρετε σωστά ονόματα προσώπων και τοπωνύμια και αν προσπαθείτε, τουλάχιστον, να χρησιμοποιείτε ορισμένες λέξεις ή φράσεις στη γλώσσα τους (βλ. "[Language of Origin](#)": Γλώσσα Καταγωγής).

Πού ομιλούνται τα Σομαλικά

Τα Σομαλικά ομιλούνται στο Κέρας της Αφρικής. Είναι κοινή γλώσσα στη Σομαλία και, από το 1991, στη de facto ανεξάρτητη (αλλά όχι διεθνώς αναγνωρισμένη) Δημοκρατία της Σομαλιλάνδης, στο Τζιμπουτί, στην Κένυα και στην Αιθιοπία. Ο καταμερισμός των ανθρώπων με μητρική γλώσσα τα Σομαλικά σε πέντε διαφορετικές χώρες και η σημερινή συννοριακή κατάσταση είναι κληρονομιά της αποικιοκρατίας. Στην επονομαζόμενη Διάσκεψη του Κονγκό του 1884/1885, οι Σομαλόφωνες περιοχές χωρίστηκαν σε πέντε τμήματα: στη Βρετανική Ανατολική Αφρική (Κένυα), τη Βρετανική Σομαλιλάνδη (Σομαλιλάνδη), την Ιταλική Σομαλιλάνδη (Σομαλία), τη Γαλλική Σομαλιλάνδη (Τζιμπουτί) και την Αβησσυνία (Αιθιοπία).

Εκτός από τις παραπάνω αφρικανικές χώρες, τα Σομαλικά είναι και η γλώσσα των Σομαλικών μειονοτήτων άλλων χωρών. Οι μειονότητες αυτές μετακινήθηκαν κυρίως στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη μετά την ανατροπή του καθεστώτος του Σιαντ Μπαρέ το 1991 και κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου που ξέσπασε στη συνέχεια. Οι άνθρωποι που μιλούν Σομαλικά υπολογίζονται σε περίπου 12 εκατομμύρια, αλλά είναι δύσκολο να γνωρίζουμε τον αριθμό τους με ακρίβεια λόγω της αστάθειας που επικρατεί στη Σομαλία αλλά και της εκτεταμένης διασποράς.

Τα Σομαλικά έχουν δεχτεί πολλά γλωσσικά δάνεια από τις γλώσσες των πρώην αποικιών (ιδιαίτερα από τα Ιταλικά και τα Αγγλικά), καθώς επίσης από τα Αραβικά και από άλλες "ανατολικές" γλώσσες. Το Βασίλειο του Αξόμ (1^{ος} έως 7^{ος} αιώνας μ.Χ.) επεκτάθηκε στο βόρειο-δυτικό τμήμα της σημερινής Σομαλίας. Εκείνη την περίοδο, τα Σομαλικά δέχτηκαν επιρροές από τα Αραβικά και τα Περσικά μέσω του θαλάσσιου εμπορίου.

Χαρακτηριστικά της σομαλικής γραφής

Το 1972, μια διεθνής επιτροπή γλωσσολόγων αποφάσισε, κυρίως για πρακτικούς λόγους, τη χρήση της Λατινικής γραφής στα Σομαλικά. Ωστόσο, η γραφή αυτή δεν περιλαμβάνει ειδικούς χαρακτήρες, εκτός από την απόστροφο. Η σειρά των γραμμάτων ακολουθεί αυτή του αραβικού αλφάβητου.

Φράσεις στα Σομαλικά

Καλημέρα!	σούμπαχ γουανάγκσαν!
Γεια σου! (κατά λέξη: Έχεις ειρήνη;)	μα ναμπάντ μπαα;
Γεια σου! (κατά λέξη: Έχω ειρήνη. Ως απάντηση)	γούαα ναμπάντ
Ναι	χαα
Όχι	μαγιά

Αλφάβητο και προφορά

Τα 26 γράμματα του σομαλικού αλφάβητου είναι:

B, T, J, X, KH, D, R, S, SH, DH, C, G, F, Q, K, H, L, M, N, W, H, Y, A, E, I, O, U

Ιδιομορφίες προφοράς:

X – /χ

C – /α

Q – /κ (βαθύ λαρυγγικό)

Για τους Ελληνόφωνες, το Σομαλικό X προφέρεται επίσης «Χ» και όπως και το γράμμα C (βραχύ «α») παρουσιάζουν δυσκολία στην προφορά τους. Για παράδειγμα, το όνομα Μοχάμεντ Άλι γράφεται στα Σομαλικά *Maxamed Cali*.

Αριθμοί

1	κίου
2	λαμπά
3	σάντεχ
4	άφαρ
5	σαν
6	λιχ
7	τοντόμπα
8	σιντίιντ
9	σαγκάλ
10	τομπάν

Πηγή: "Sprachensteckbrief Somali", Schule Mehrsprachig, Eine Information des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur – © Fuad Ali Mohamed (μετάφραση και απόδοση στα αγγλικά).